

КОНКУРСИ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА РЕПРЕ- ЗЕНТАЦІЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ (ДОСВІД КАФЕДРИ ДИЗАЙНУ ТКАНИН ТА ОДЯГУ ХІДІДМ)

ID ORCID 0000-0002-9040-3676

Владислава ГУРДІНА

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

У статті розглянуто попередні дослідження, присвячені становленню й розвитку індустрії моди в Україні та профільних конкурсів молодих дизайнерів одягу. Установлено, що в науковій літературі спостерігається брак інформації щодо конкурсної практики, особливо в контексті останніх років. Обґрунтовано важливість участі студентів у конкурсах, що розглядається як своєрідний місток між освітнім процесом і професійною реалізацією. Такі заходи сприяють не лише професійному зростанню молодих дизайнерів, а й розвитку креативного потенціалу, самопрезентації, інтеграції у професійне середовище. У межах дослідження виявлено найвідоміші конкурси в Україні XXI ст., а також проаналізовано трансформацію їхнього формату протягом останніх п'яти років, коли через пандемію та воєнні обставини більшість активностей перейшли в онлайн-формат. У результаті проведеного аналізу виявлено низку проблем сучасних дизайнерських конкурсів онлайн-формату, як-от нестачу живого спілкування, нових знайомств та фідбеку, відсутність призового фонду та ін., що, відповідно, знижує мотивацію студентів щодо участі у конкурсах. На власному досвіді авторки як кураторки конкурсу молодих дизайнерів було апробовано нові підходи до організації професійних конкурсів, які мотивують учасників, забезпечують зворотний зв'язок, нові знання та професійні зв'язки. Окреслено інклюзивний напрям як перспективну номінацію на рівні з екологічним і диджитал-дизайном. У статті наведено конкретні приклади участі й перемог студентів кафедри дизайну тканин та одягу Харківської державної академії дизайну і мистецтв у всеукраїнських і міжнародних конкурсах в різних номінаціях. Схарактеризовано та проілюстровано конкурсні роботи, що набули найвищих результатів.

Ключові слова: індустрія моди, колекція, дизайн костюма, конкурси, номінація, онлайн-формат

ВСТУП ТА ДОСЛІДНИЦЬКИЙ КОНТЕКСТ ТЕМИ

Існує багато досліджень, присвячених створенню та презентації колекцій одягу в контексті розвитку індустрії моди та вищої освіти в Україні. Однак матеріали, присвячені профільним конкурсам з дизайну костюма, практично відсутні. Особливо це стосується інформації щодо останніх років, коли відбулися значні зміни, а саме перехід переважно в онлайн-формат через карантинний період та період військового стану.

Розвитку індустрії моди в Україні присвячені роботи Л. Дерман [3], Ю. Кириченко [4], В. Бабенко [1], В. Гаращенко [1], М. Мельника [7] та ін. Зокрема М. Мельник у своєму блозі пише про сучасні конкурси молодих дизайнерів одягу. Він характеризує рівень організації конкурсів у цілому, підготовленість учасників і креативність пе-

реможців [6]. А. Сенютіч у своїй статті досліджує нюанси професії «дизайнер одягу» та перспективи працевлаштування молодих фахівців. Авторка зазначає, що для успіху лише отримати базову освіту недостатньо. Необхідно безперервно розвиватися, вивчати нове, відвідувати модні покази, не боятися критики з боку споживачів, фахівців індустрії або аналітиків моди [8]. О. Ходань аналізує особливості експертної оцінки колекцій одягу конкурсу «Битва модельєрів». Авторка підкреслює, що участь у конкурсах дає молодим дизайнерам можливість обмінятися досвідом, розвинути та реалізувати творчий потенціал, щоб у подальшій дизайнерській діяльності вміти застосовувати методику науково-проектного аналізу [10]. Стаття О. Бусленко є змістовною та розкриває ключові професійні компетенції майбутнього дизайнера костюма, які формуються через участь у професійних дизайнерських конкурсах

[2], але оскільки написана в 2018 р., стаття не охоплює період останніх років, де в проведенні дизайнерських конкурсів в Україні відбулися значні зміни, пов'язані з локдауном та військовими діями, з переходом переважно в онлайн-формат.

Метою дослідження є визначення ролі профільних конкурсів молодих дизайнерів одягу в контексті розвитку індустрії моди в Україні, а також аналіз трансформацій конкурсних платформ упродовж останніх років під впливом соціально-політичних і глобальних викликів.

ТВОРЧІ КОНКУРСИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ

Процес створення моделі чи колекції одягу у вищих навчальних закладах дизайнерського спрямування має бути послідовним і міждисциплінарним. Він складається з різних етапів, це: вивчення теми, аналіз аналогів і модних тенденцій, вибір і опрацювання джерела натхнення, формулювання концепції, збір візуальних референсів і створення мудборду, формування візуальної мови проєкту та створення художніх ескізів, розробка технічних рисунків, вибір матеріалів і методів конструювання, створення макета, виготовлення фінального виробу і його презентація. Фінальним етапом може бути публічний захист роботи або її демонстрація в зумовленому форматі. Усі ці етапи складаються в певний цикл, що формує професійні компетентності, розкриває потенціал автора та готує його до роботи за фахом у майбутньому.

Важливо, щоб результати роботи студентів не залишалися виключно в межах навчального процесу, а мали змогу продовжити своє існування в професійному середовищі, таким чином працюючи на впізнаваність і репутацію автора. У цьому контексті участь у професійних показах, фестивалях, конкурсах може стати важливим інструментом залучення молодого дизайнера одягу в професійне середовище.

Тож для професійного розвитку молодих дизайнерів одягу важливо брати участь у профільних конкурсах. Це підвищує кваліфікацію та надивленість молодих фахівців, а також допомагає у формуванні професійних зв'язків. Творчі конкурси дають можливість молоді продемонструвати свої таланти та навички широкій професійній аудиторії, як-от експертам індустрії, потенційним роботодавцям, представникам медіа та ін., та отримати визнання, зворотний зв'язок. Участь у конкурсах також допомагає усвідомити свої сильні та слабкі сторони, виявити напрямки для вдосконалення, отримати контакти та знайомства, що можуть бути корисними для подальшої роботи. Також участь у конкурсах часто є викликом та мотивацією, що стимулює до постійного розвитку, покращення технічних і креативних навичок. А дипломи переможців стануть доречними у професійному портфоліо.

Серед існуючих конкурсів можна виділити конкурси різних рівнів: регіональні та міжрегіональні, всеукраїнські та міжнародні. Деякі з них відбуваються в рамках виставок або тижнів моди. Кожен конкурс має власну специфіку, перелік номінацій, як-от повсякденний одяг, етностиль, авангард тощо, та, відповідно, критерії оцінки [2]. Окремі конкурси проводяться лише декілька разів, інші існують багато років. Серед найвідоміших конкурсів України, які відбувалися від початку XXI ст., варто згадати «Погляд у майбутнє» (Київ), «Автограф» (Київ), «Печерські каштани» (Київ), «Кришталева надія» (Київ), «Паром» (Харків), «Start Fashion» (Харків), «Барви Поділля» (Хмельницький), «Арт-погляд» (Кривий Ріг) та ін.

Студенти кафедри дизайну тканин та одягу Харківської державної академії дизайну і мистецтв завжди брали активну участь у профільних конкурсах, займали призові місця. Як одну з найбільш титулованих колекцій серед студентських проєктів кафедри, варто згадати колекцію О. Чурилової та І. Грабара «Птаха-Витинаха», кер. І. Єременко (іл. 1). Це артколекція, створена за мотивами витинанок О. Пушкарьова, у яких автор особливу увагу приділяє зображенню саме птахів. Колекція складалася з п'яти одиниць, які демонстрували своєрідний розвиток усього живого на Землі, а в цьому контексті – розвитку птахи, що починається з яйця-кокона та завершується перетворенням пташеняти у прекрасну птаху (іл. 2). Серед конкурсних досягнень роботи: 1-ше місце у міжнародному конкурсі «Сузір'я Каштан» (Київ, 2012), Гран-прі всеукраїнського конкурсу «Kirovograd Fashion Weekend» (Кіровоград, 2013), Гран-прі конкурсу молодих дизайнерів «Саботаж» у рамках «Lviv Fashion Week» та запрошення на участь у «Poland Philosophy Fashion Week» (Львів, 2013), Гран-прі міжнародного конкурсу «Адміралтейська Голка» та грошове винагородження у сумі 10 000 євро (Санкт-Петербург, 2013), Гран-прі у східно-регіональному конкурсі дизайнерів одягу «Погляд у майбутнє» в рамках «Kharkiv Fashion Days» і запрошення на участь у конкурсі «Погляд у майбутнє» в рамках «Odessa Fashion Weekend»

Іл. 1. Автори колекції «Птаха-Витинаха» О. Чурилова та І. Грабар під час захисту роботи в ХДАДМ, 2014

Іл. 2 а-г. Показ колекції «Птаха-Витинаха» у Польщі, м. Лодзь, 2014

(Харків, 2014) та ін. Також колекція була представлена у телевізійному проекті «Супермодель по-українськи» на каналі СТБ.

Колекція «In Form Space» – це колективна робота групи студентів А. Престинської, К. Гелли, М. Кулієвої, Л. Литвинюк та Я. Марковської під керівництвом М. Кісіль. У концепції колекції йдеться про те, що вплив суспільства, тиск моди і соціальні стереотипи змушують людину занурюватись у костюм, насичений складними конструкціями, фактурами та глибинно-просторовими елементами, котрі під-

Іл. 3. Показ колекції «In Form Space» на конкурсі «Печерські каштани», м. Київ, 2017

Іл. 4. Колекція «In Form Space» – Гран-прі конкурсу «Печерські каштани», м. Київ, 2017

Іл. 5 а-в. Показ колекції «In Form Space» на конкурсі «Start fashion», м. Харків, 2017

креслюють складність вибору: йти за трендом чи бути собою. Колекція отримала Гран-прі на міжнародному конкурсі молодих модельєрів-дизайнерів «Печерські каштани» (Київ, 2017), (іл. 3, 4) та 1-ше місце в номінації «Авангард» на конкурсі молодих дизайнерів «Start fashion» (Харків, 2017), (іл. 5). А Гран-прі у «Start fashion» того року здобула колекція «Гайдзин», натхнена історичним європейським костюмом та культурою Японії, авторства Є. Герасімової, кер. І. Єременко (іл. 6, 7). Конкурс молодих дизайнерів «Start fashion» проходив у рамках іміджевого проекту «Kharkiv Fashion» за офіційної підтримки «Ukrainian Fashion Week».

Багато світових тижнів моди мають ініціативи з підтримки молодих дизайнерів. Наприклад, «London Fashion Week» завжди був відомий своєю підтримкою молодих дизайнерів. Офіційний тиждень моди також включає покази випускників коледжів: спільні презентації Лондонського

Іл. 6. Колекція «Гайдзин» Є. Герасімової у фіналі конкурсу «Start fashion» у ХДАДМ, м. Харків, 2017

Іл. 7 а, б. Колекція «Гайдзин» Є. Герасімової – Гран-прі конкурсу «Start fashion», м. Харків, 2017

коледжу моди, магістерські покази «Central Saint Martins», майданчик для молодих дизайнерів «Fashion East» [5].

На «Berlin Fashion Week» також діє провідна платформа «Neo.Fashion» для молодих талантів, де випускники, дизайнери-початківці та цифрові художники презентують свої роботи професійній аудиторії та представникам ЗМІ. У 2024 р. тут брали участь майже 100 студентів з 11 відомих навчальних закладів Німеччини. Платформа також включає освітній блок: панельні дискусії, експозиції колекцій молодих дизайнерів бакалаврських та магістерських програм і премію за найкращі проекти, яка вручається за найкращий дизайн, майстерність, концепцію сталого розвитку та інновації. З 2022 р. до платформи «Neo.Fashion» мають можливість долучитись і дизайнерські таланти з України в рамках проекту «Погляд у майбутнє» (переможці регіонального відбору) [12].

«Ukrainian Fashion Week» – перший у Східній Європі тиждень моди prêt-à-porter, заснований у 1997 р. І. Данилевською та її командою, який спочатку мав назву «Сезони моди». Він став головною платформою для розвитку українських дизайнерів і вітчизняної індустрії моди. UFW проходить двічі на рік, підтримує молодих дизайнерів і впроваджує інновації. Після початку повномасштабного вторгнення UFW адаптувався до нових реалій і продовжив популяризувати українську моду на міжнародному рівні. У рамках програми «Support Ukrainian Fashion» покази українських дизайнерів стали частиною світових тижнів моди. Восени 2024 р. UFW відродив свою роботу і в Україні, зробивши акцент на благодійні ініціативи та підтримку військових.

UFW має низку проектів, завдяки яким молоді дизайнери проходять різні стадії розвитку та роблять свої бренди відомими у світі [9]. Конкурс молодих дизайнерів «Погляд у майбутнє» проводиться з 2000 р. Програма «New Generation»

спрямована на пошук, підтримку та відзначення молодих талантів в Україні та за кордоном. Окремий день у програмі «Ukrainian Fashion Week» дозволяє молодим дизайнерам стати частиною галузі та представити свої колекції професіоналам індустрії моди. Конкурс «International Young Designers Contest» присвячено талановитим молодим дизайнерам зі Східної та Центральної Європи, серед яких компетентним журі обирається найкращий. Освітній проект для українських дизайнерів-початківців «Epson Digital Fashion Lab» надає допомогу у створенні принтованої колекції одягу та її презентації на «Ukrainian Fashion Week» [11].

У 2018 та 2019 рр. серед переможців «Epson Digital Fashion Lab» були випускниці кафедри дизайну тканин та одягу ХДАДМ А. Престинська (іл. 8, 9) та К. Гелла (іл. 10, 11). А у 2020 р. Катерина Гелла стала переможницею конкурсу молодих дизайнерів «Погляд у майбутнє», отримавши найвищу нагороду,

Іл. 8. А. Престинська готує модель до показу на «Epson Digital Fashion Lab», м. Київ, 2019

Лл. 9. Показ А. Престинської на «Epson Digital Fashion Lab», м. Київ, 2019

Лл. 10. Аксесуар з колекції К. Гелли на «Epson Digital Fashion Lab», м. Київ, 2019

Лл. 11. Показ колекції К. Гелли на «Epson Digital Fashion Lab», м. Київ, 2019

Гран-прі, за колекцію «History Lessons» (іл. 12). Джерелом натхнення при створенні колекції став жіночий костюм у різні історичні епохи, котрий трансформувався від захисноритуального елемента до соціального індикатора, що відображає статус, роль і ідентичність жінки, й до маніфесту особистих інтересів та поглядів у наш час. Варто зазначити, що перемога в одному з найпрестижніших та найвпливовіших конкурсів України «Погляд у майбутнє» – це вагоме досягнення, котре засвідчує високий рівень професійної підготовки та творчий потенціал автора, також як переможець Катерина отримала право участі у «International Young Designers Contest».

Окрім того, К. Гелла взяла участь у конкурсі від UFW та Rozetka «Safe Fashion», що був покликаний

Лл. 12. Колекція К. Гелли «History Lessons» – Гран-прі конкурсу «Погляд у майбутнє», м. Київ, 2020

Іл. 13. Показ костюму К. Гелли на конкурсі «Safe Fashion», м. Київ, 2019

Іл. 14. Студентки кафедри А. Падун та М. Кулієва – волонтерки на «Mercedes-Benz Kiev Fashion Days» з викладачкою В. Гурдіною, м. Київ, 2014

сприяти безпеці пішоходів на дорозі. За умовами, потрібно було розробити декілька образів зі світло-відбиваючими елементами та втілити у життя один з них. У показі, який проходив на пішохідному переході перед «Мистецьким арсеналом», взяли участь не тільки професійні моделі, а й відомі українці, які пережили ДТП і на власному досвіді переконались у необхідності бути видимими на дорогах. Костюм, створений Катериною, вдягала для цього перформансу громадська активістка Уляна Пчолкіна (іл. 13).

З 2010 по 2017 р. в Україні також існував прямий конкурент UFW – «Mercedes-Benz Kiev Fashion Days», заснований Д. Шаповаловою і Н. Васадзе. У рамках MBKFD проходили покази не тільки відомих дизайнерів, а й початківців, а також освітні заходи, де лекції читали найкращі міжнародні фахівці індустрії моди [3]. Тижні моди для молодих дизайнерів важливі не лише конкурсними та освітніми програмами, а й можливістю волонтерської діяльності, що може надати важливий досвід, корисні знайомства та можливість побачити, як усе працює, зсередини (іл. 14).

СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ КОНКУРСІВ МОДИ В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ

Повертаючись до конкурсів, варто зауважити, що за 25 років проведення конкурсів в Україні значно змінився. Насамперед йдеться про останні п'ять років, а саме про перехід в онлайн-формат у карантинний період та період військового стану. На сьогодні більшість конкурсів відбувається виключно в онлайн-форматі. Сучасні конкурси активно використовують соціальні мережі та онлайн-платформи для поширення результатів. Також онлайн-формат дозволяє молодим дизайнерам більш вільно представити їхні роботи й на міжнародних конкурсах, а не лише в межах країни. Серед позитивних аспектів варто назвати абсолютну відсутність витрат або лише сплату організаційного внеску. Однак значним недоліком є відсутність живого спілкування, а отже, і нового досвіду та професійних знайомств. Також більшість сучасних онлайн-конкурсів зовсім не мають призового фонду і надають переможцям лише дипломи в електронному вигляді. Тому, відповідно, можна говорити і про зміну ставлення молодих дизайнерів до участі в них. Важливим завданням викладачів-керівників є мотивація і підтримка студентів щодо активної участі в профільних конкурсах з метою професійного зростання.

У конкурсах останніх п'яти років змінився також перелік номінацій з урахуванням сучасних реалій. Наразі організатори часто роблять акцент на дизайн за народними українськими мотивами та екологічний дизайн. Також з'являються окремі номінації чи навіть конкурси диджитал-ескізів, згенерованих колекцій. Серед перемог студентів кафедри дизайну тканин та одягу ХДАДМ у таких номінаціях варто згадати проект В. Момот «Моя історія» (кер. В. Гурдіна). Метою колекції було показати багатство української народної культури як джерела натхнення, а також що етнічний стиль можна трансформувати й інтегрувати в сучасне життя, підпорядкувати сучасним модним тенденціям, не втрачаючи автентичності (іл. 15). Колекція отримала Гран-прі всеукраїнських конкурсів «Барви Поділля 2022» та «Мальовнича Україна 2023». Також студенти кафедри під керівництвом В. Гурдіної два роки поспіль отримують Гран-прі в конкурсі «Арт-погляд» у номінації «Український етнічний стиль у сучасному дизайні одягу та текстилю»: це робота А. Панаріної «Прозора жіночність» у 2024 (іл. 16, 17) та робота А. Конопленко «Лялька-мотанка» у 2025 (іл. 18). Екологічні проекти чоловічого одягу, виконані методом апсайклінгу під керівництвом В. Гурдіної, студенток 3 курсу бакалаврату Д. Заїчко та Н. Тіщенко зайняли призові місця на конкурсах «Барви Поділля» та «Мальовнича Україна» у 2024 р., а також

Іл. 15 а-в. Колекція В. Момот «Моя історія» – Гран-прі конкурсів «Барви Поділля 2022» та «Мальовнича Україна 2023»

Іл. 16. Процес створення ескізу колекції
А. Панаріної «Прозора жіночність», 2024

Іл. 17. А. Панаріна. «Прозора жіночність» – Гран-прі
конкурсу «Арт-погляд», м. Кривий Ріг, 2024

Іл. 18. А. Конопленко. «Лялька-мотанка» –
Гран-прі конкурсу «Арт-погляд», м. Кривий Ріг, 2025

Іл. 19 а, б. Берлінський стиліст Френк Вайльд у апсайкл-виробах студенток 3 курсу Н. Тіщенко та Д. Заїчко, що посіли призові місця на конкурсах «Барви Поділля» та «Мальовнича Україна» у 2024 р.

Іл. 20. Диджитал-ескіз А. Панаріної «Ukrainian modernity» для конкурсу «Digital Fashion 2023»

Іл. 21. Диджитал-ескіз С. Ярмач «Upcycling» для конкурсу «Digital Fashion 2024»

були позитивно відмічені берлінським стилістом Френком Вайльдом та з'явилися у його образах для соціальних мереж (іл. 19).

Гарно студенти кафедри проявляють себе і в диджитал-форматі. А. Панаріна з роботою «Ukrainian modernity» посіла 2-ге місце у міжнародному конкурсі молодих дизайнерів «Digital Fashion 2023» (іл. 20), а наступного року С. Ярмач з роботою «Upcycling» отримала додаткову відзнаку «За краще художнє рішення» (іл. 21). Особливістю конкурсу була вимога створювати ескіз в онлайн-форматі в прямій трансляції. В. Лісогорська отримала 2-ге

місце у номінації «fashion AI» у конкурсі «Барви Поділля 2024». Д. Заїчко, зі згенерованими за допомогою штучного інтелекту колекціями, взяла Гран-прі Всеукраїнського фестивалю-конкурсу мистецтв «Велика родина – моя Україна» в номінації «Оригінальний жанр» у 2024 р. та стала фіналісткою «Ukrainian Digital and AI Fashion Fest», що проходив у травні 2025 р. у Львові в рамках «Future Fashion Forum» (іл. 22).

Іл. 22 а–г. Роботи, згенеровані штучним інтелектом, Д. Заїчко для «Future Fashion Forum», м. Львів, 2025

ЕСКІЗНІ ПРОЄКТИ, ФОТО- І ВІДЕОПРЕЗЕНТАЦІЇ, КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ СТУДЕНТІВ КАФЕДРИ ДТО ХДАДМ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ І КОНКУРСАХ

Загалом переважна кількість конкурсних номінацій стали «ескізними», чого також не було при офлайн-форматі. Зазвичай розділяють художні та диджитал-ескізи. Високу якість графічної подачі та вміння стилізувати зображення можна вважати сильною стороною студентів кафедри «Дизайн тканин та одягу». В освітньо-професійній програмі «Дизайн одягу» рівня бакалаврату за це відповідають такі дисципліни циклу професійної підготовки, як «Спецрисунок, скетчинг», «Експериментальний живопис», «Основи проектування та проектної графіки», «Проектування» та ін., а також вибіркові навчальні дисципліни «Фешн-ілюстрація», «Костюмографіка», «Сучасні техніки візуалізації дизайн-ідей». На дисциплінах «Проектна концептуалістика» та «Концептуальне проектування» освітньо-професійної магістерської програми «Концептуальний дизайн індустрії моди» студенти відшліфовують навички графічної подачі та розвивають концептуальне, образне, метафоричне бачення.

Перемоги студентів кафедри дизайну тканин та одягу в ескізних номінаціях засвідчують твердження щодо високого рівня здобутих навичок. Наприклад, конкурсна робота А. Панаріної «Вільна та незламна» (кер. М. Васильєва) отримала перші місця в конкурсах «Печерські каштани 2022» та «Барви Поділля 2023» (іл. 23). Загалом багато інших ескізних робіт студентів бакалаврату під керівництвом М. Васильєвої регулярно займають призові

Іл. 23. Ескізний проект А. Панаріної «Вільна та незламна» – 1-ше місце конкурсу «Барви Поділля», м. Хмельницький, 2023, 1-ше місце конкурсу «Печерські каштани 2023»

Іл. 24. Ескізний проект А. Полудянової «Сльози нескінченності» – 1-ше місце конкурсу «Барви Поділля», м. Хмельницький, 2024, 2-ге місце конкурсу «Арт-погляд», м. Кривий Ріг, 2024

Лл. 25. Ескізний проект Є. Сторохи «Експедиція у золоті поля» – 1-ше місце конкурсу «Арт-погляд», м. Кривий Ріг, 2024

Лл. 26. Ескізний проект К. Овсянникової «Писанка Pinatex» – 1-ше місце конкурсу «Барви Поділля», м. Хмельницький, 2023, 1-ше місце конкурсу «Печерські каштани», м. Київ, 2023

Лл. 27. Ескізний проект О. Подольної «Писанкова весна» – 3-тє місце конкурсу «Барви Поділля», м. Хмельницький, 2023

Іл. 28. Художні ескізи та фотосесія колекції С. Міщенко «Квітморфоза» – Гран-прі конкурсу «Барви Поділля», м. Хмельницький, 2024

місця в профільних конкурсах (іл. 24, 25). Роботи ж магістрів під керівництвом О. Лагоди вражають журі конкурсів високим рівнем диджитал-ескізів та концептуальним обґрунтуванням. Наприклад, у конкурсі «Барви Поділля 2023» у номінації «диджитал-ескіз» під керівництвом О. Лагоди всі призові місця посіли К. Овсяннікова «Писанка Pinotex» (іл. 26), Є. Варич «Весняне відродження», О. Подольна «Писанкова весна» (іл. 27). У конкурсі «Печерські каштани 2023» в ескізних номінаціях «Eco fashion» та «Pret-a-porter» під керівництвом О. Лагоди К. Овсяннікова посіла 1-ше та 2-ге місце.

Щодо втілених у життя виробів, оскільки при онлайн-форматі костюм не демонструється наживо, на перший план виходить фото- чи відеопрезентація роботи, що також сильно впливає на загальне враження журі та аудиторії. Тому ще більшої актуальності набувають навички студентів презентувати свої роботи. В освітньо-професійній програмі «Дизайн одягу» рівня бакалаврату за це відповідають такі дисципліни вибіркового циклу як «Фешн фотографія», «Презентація дизайн-проектів» та «Портфоліо», а освітньо-професійна магістерська програма «Концептуальний дизайн індустрії моди» включає дисципліну «Репрезентативні практики дизайну костюма». Наприклад, у 2024 р. в конкурсі «Барви Поділля» Гран-прі виборола С. Мі-

щенко з роботою «Квітморфоза» (кер. В. Гурдіна), де, окрім гідної дизайнерської роботи, мала місце і якісна її презентація (іл. 28).

Деякі українські конкурси, наприклад «Барви Поділля» та «Мальовнича Україна», мають окрему номінацію, присвячену модній фотографії, де студенти кафедр також посідають призові місця, зокрема С. Міщенко з роботою «Індустріалізм» (іл. 29) отримала 1-ше місце в номінації «Фешн фото» на «Барвах Поділля» та стала

Іл. 29. Фото з серії робіт С. Міщенко «Індустріалізм» – 1-ше місце на конкурсі «Барви Поділля» та лауреат 1-ї премії конкурсу «Мальовнича Україна 2023»

Іл. 30 а, б. Концептуальний проект колекції одягу на тему постапокаліптичної моди К. Подольної, що 2023 р. було обрано як найкращий міжнародною асоціацією ELIA

Іл. 31 а, б. Концептуальний проект Л. Журавльової «Тінь, що плаче під маскою» – Гран-прі конкурсу «Hourglass Fashion Awards 2025»

лауреаткою 1-ї премії в номінації «Фотомистецтво» у «Мальовничій Україні» 2023 р.

Високі оцінки також здобувають кваліфікаційні роботи бакалаврів і магістрів кафедри, займаючи 1-ші, 2-гі та 3-ті місця в конкурсах наукових і кваліфікаційних робіт. А концептуальний проект колекції одягу на тему постапокаліптичної моди К. Подольної під керівництвом О. Лагоди було вибрано як найкращий у 2023 р. міжнародною асоціацією ELIA, яка об'єднує мистецькі виші з усього світу, серед яких є і ХДАДМ (іл. 30).

Авторка статті, будучи кураторкою професійного конкурсу молодих дизайнерів вечірнього вбран-

ня і білизни «Hourglass Fashion Awards 2025», поставила за мету врахувати вищезгадані проблеми та створити умови для учасників, що мотивують і надихають. Абсолютно всі учасники отримали не лише дипломи, а й можливість комунікації з професіоналами індустрії та фідбек від голови журі, дизайнерки та засновниці бренду LA MUSA Оксани Данічевої, яка здобула освіту в Харківській державній академії дизайну і мистецтв та Marangoni в Мілані. Призовий фонд складався з корисних для студентів подарунків, як-от книжки, тканини, а також фотосесій, публікацій, індивідуальних занять, консультацій та можливостей стажування від

членів журі й організаторів. Роботи студентів кафебри були високо оцінені й відмічені компетентним журі за графічну подачу, креативні мудборди та глибокі концепції. Найвищу нагороду, Гран-прі, здобула Л. Журавльова з роботою «Тінь, що плаче під маскою» (кер. проф. О. Лагода) (іл. 31).

ВИСНОВКИ. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Таким чином, профільні студентські конкурси можуть бути допоміжним етапом між освітньою підготовкою та професійною діяльністю, виходом молодого дизайнера на ринок праці. Вони сприяють професійному розвитку, комунікації та творчому самовираженню.

Сучасні конкурси молодих дизайнерів одягу не можуть існувати поза соціальним і культурним контекстом, тому останні п'ять років спостерігається трансформація формату проведення конкурсів, а саме перехід в онлайн-формат, а також адаптація тематики номінацій під актуальні запити сьогодення. У контексті відповідності сучасним вимогам ін-

дустрії моди особливої актуальності набуває тема інклюзивності. З огляду на це, професійні конкурси молодих дизайнерів мають активно інтегрувати принципи інклюзивності у свою структуру, створювати відповідні номінації, що може не лише розширити межі творчості, а й формувати відповідальну професійну етику в молодих дизайнерів.

В організації та проведенні конкурсів молодих дизайнерів одягу важливими є професіоналізм, зацікавленість, активне включення та підтримка з боку фахівців, залучених до освітньо-конкурсного процесу. Це стосується як керівників студентських проєктів, так і організаторів конкурсів, членів журі, партнерів, інших професіоналів індустрії моди. Створення сприятливого і мотивуючого середовища для учасників конкурсу є дуже важливим для успішності конкурсу та самореалізації молодих дизайнерів. Систематичний аналіз і обговорення проведеної роботи сприяють не лише підвищенню якості конкурсів, а й загальному зміцненню зв'язку між академічною освітою та реальним ринком моди. Тому ця тема є актуальною для подальших досліджень. ♦

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабенко В. А., Гаращенко В. В. Роль індустрії моди у розвитку креативних індустрій та формуванні креативного капіталу. *Економічний простір*. 2022. № 179. С. 153–158. URL : <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-23> (дата звернення : 10.04.2025).
2. Бусленко О. М. Дизайнерський конкурс як засіб підвищення професійних компетенцій майбутнього дизайнера костюма. *Наукові записки* [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 139. С. 36–45. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2018_139_7 (дата звернення : 12.04.2025).
3. Дерман Л. М. Становлення та розвиток індустрії моди в Україні. *Мистецтвознавчі записки*. 2020. Вип. 38. С. 30–34. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mz_2020_38_8 (дата звернення : 11.04.2025).
4. Кириченко Ю. Р. Розвиток індустрії моди в Україні у XX столітті: ретроспективний аналіз. *Молодий вчений*. 2018. № 12(64). С. 209–212. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-54> (дата звернення : 12.04.2025).
5. Лондонський Тиждень Моди, найважливіша подія у галузі моди весна–літо 2024. *Мода та стиль разом з Яною: блог про моду, стиль, тренди та новинки в Україні та світі*. 17.02.2024. URL : <https://yana-beauty.com.ua/londonskij-tizhden-modi-najvazhlivisha-podija-u-galuzi-modi-vesna-lito-2024/> (дата звернення : 29.09.2024).
6. Мельник М. Блог історика моди Мирослава Мельника : *Історія костюма і моди, теорія моди*. URL : <https://modoslav.blogspot.com/> (дата звернення : 10.04.2025).
7. Мельник М. Т. Індустрія моди: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 264 с.
8. Сенютіч А. Професія «дизайнер одягу» в Україні. *Мистецька освіта: пошуки та відкриття : зб. статей VIII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 16–17 черв. 2020 р. / заг. ред. В. В. Фомін. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. Ч. І. С. 136–140.*
9. Сучасна мода України. *Ukrainian Fashion Week*. URL : <http://fashionweek.ua/uk/about/> (дата звернення : 10.04.2025).

REFERENCES:

1. Babenko, V. A., & Harashchenko, V. V. (2022). Rol indus-trii mody u rozvytku kreatyvnykh industrii ta formuvanni kreatyvnoho kapitalu [The role of the fashion industry in the development of creative industries and creative capital formation] *Ekonomichnyi prostir*, (179), 153–158. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-23> [In Ukrainian].
2. Buslenko, O. M. (2018). Dyzainerskyi konkurs yak zasib pid-vyshchennia profesiynykh kompetentsii maibutnoho dyzain-era kostiума [Designer contest as a way of enhancing future fashion designer's professional competences]. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova]*. Seria: Pedahohichni nauky, (139), 36–45. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2018_139_7. [In Ukrainian].
3. Derman, L. M. (2020). Stanovlennia ta rozvytok industrii mody v Ukraini [Formation and development of the fashion industry in Ukraine] *Mystetstvoznachchi zapysky*, (38), 30–34. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mz_2020_38_8. [In Ukrainian].
4. Kyrychenko, Yu. R. (2018). Rozvytok industrii mody v Ukra-ini u XX stolitti: retrospektyvnyi analiz [The development of the fashion industry in Ukraine in the twentieth century: a retrospective analysis]. *Young Scientist*, 12(64), 209–212. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-54> [In Ukrainian].
5. Londonskyi Tyzhden Mody, naivazhlyvisha podiia u haluzi mody vesna–lito 2024 [London Fashion Week, the most im-portant event in the spring-summer 2024 fashion industry]. (2024, February 17). *Moda ta styl razom z Yanoi* [Fashion and Style with Yana]. <https://yana-beauty.com.ua/londonskij-tizhden-modi-najvazhlivisha-podija-u-galuzi-modi-vesna-li-to-2024/>. [In Ukrainian].
6. Melnyk, M. (n.d.). Bloh istoryka mody Myroslava Melnyka. Istorii kostiума i mody, teoriia mody [Blog of fashion histori-an Myroslav Melnyk: History of costume and fashion, fashion theory]. <https://modoslav.blogspot.com/>. [In Ukrainian].
7. Melnyk, M. T. (2017). *Industriia mody* [Fashion industry]. Lira-K. [In Ukrainian].
8. Seniutych, A. (2020). Profesiia "dyzainer odiahu" v Ukraini [The profession of "fashion designer" in Ukraine]. In V. V. Fomin

10. Ходань О. Особливості експертної оцінки колекцій одягу при проведенні всеукраїнського проекту «Битва модельєрів». *Сучасна товарознавча експертиза: теоретичні розробки, практичний досвід, проблеми і перспективи* : матеріали І-ої Міжнародної наук.-практ. конф., м. Львів, 30 вересня 2021 р. / [редкол. : Роман Заяць та ін.]. Львів : Растр-7, 2021. С. 155–158.
11. Empowering New Generation of Designers. *Ukrainian Fashion Week*. URL : <http://fashionweek.ua/uk/new-generation/> (дата звернення : 10.04.2025).
12. Neo.Fashion. 2024 – Recap: Wir blicken auf zwei Tage im Zeichen junger Designtalente zurück. *Neo.Fashion*. 09.07.2024. URL : <https://neofashion.de/2024/07/09/pressemitteilung-neo-fashion-waehrend-der-berlin-fashion-week-2024/> (дата звернення : 30.09.2024).
9. *Suchasna moda Ukrainy* [Modern Ukrainian fashion]. (n.d.). Ukrainian Fashion Week. <http://fashionweek.ua/uk/about/>. [In Ukrainian].
10. Khodan, O. (2021). Osoblyvosti ekspertnoi otsinky kolektsii odiahu pry provedenni vseukrainskoho proiektu "Bytva modelieriv" [Peculiarities of expert evaluation of clothing collections during the all-Ukrainian project "Battle of Fashion Designers"]. In R. Zaiats et al. (Eds.), *Suchasna tovaroznavcha ekspertyza: teoretychni rozrobky, praktychnyi dosvid, problemy i perspektyvy* [Modern commodity expertise: theoretical developments, practical experience, problems and perspectives]. *Proceedings of the I International Scientific-Practical Conference* (pp. 155–158). Rastr-7. [In Ukrainian].
11. *Empowering New Generation of Designers*. Ukrainian Fashion Week. <http://fashionweek.ua/uk/new-generation/>.
12. *Neo.Fashion. 2024 – Recap: Wir blicken auf zwei Tage im Zeichen junger Designtalente zurück*. (2024, July 9). Neo.Fashion. <https://neofashion.de/2024/07/09/pressemitteilung-neo-fashion-waehrend-der-berlin-fashion-week-2024/>. [In German].

DOI 10.61993/2786-7285.2025.01.10

Vladyslava GURDINA

FASHION DESIGN COMPETITIONS AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE REPRESENTATION OF STUDENTS' CREATIVITY (EXPERIENCE OF THE DEPARTMENT OF FABRIC AND CLOTHING DESIGN OF KSADA)

The article examines previous studies on the formation and development of the fashion industry in Ukraine, with particular attention to specialized competitions for young fashion designers. It is established that competition practices remain insufficiently reflected in the scientific literature, especially in recent years. The importance of students' participation in such events is emphasized, as they are seen as a bridge between the educational process and professional realization. Competitions contribute not only to the professional growth of young designers, but also to the development of creative potential, self-presentation, and integration into the professional environment.

The study identifies the most notable fashion design competitions in Ukraine in the 21st century and traces the transformation of their formats over the past five years, during which many activities shifted to online formats due to the pandemic and military circumstances. The analysis highlights several problems of online competitions, including the absence of direct communication, networking, and live feedback, as well as the lack of prize funds, all of which reduce students' motivation to participate. On the basis on the author's own experience as a curator of a competition for young designers, the study tests new approaches to organizing professional competitions that motivate participants, provide feedback, facilitate the acquisition of new knowledge, and foster professional connections. Promising directions are identified, including inclusive nominations alongside ecological and digital design. The article also provides specific examples of the participation and achievements of students from the Department of Fabric and Clothing Design of the Kharkiv State Academy of Design and Arts in national and international competitions. Selected works that achieved the highest results are described and illustrated.

KEYWORDS: fashion industry, collection, costume design, competitions, nomination, online format

Стаття надійшла до редакції: 22.04.2025

Прийнята до публікації: 16.05.2025

Дата публікації: 30.06.2025

© Гурдіна В., 2025

Ця робота ліцензується відповідно до
Creative Commons Attribution 4.0 International License